

ION BORCEA (1879 – 1936) **Întemeietorul oceanologiei românești**

Olivia CIOBOIU¹

Printre figurile marilor oameni de știință care au contribuit la ridicarea științei și culturii naționale un loc de seamă îl ocupă profesorul academician Ion Borcea. Născut în satul Buhaci, județul Bacău unde și-a făcut școala primară, tânărul Borcea urmează apoi cursurile liceale la liceele ieșene Național și Constantin Negruzzi, unde își susține bacalaureatul în litere și științe în anul 1897. Încă de pe băncile școlii, Ion Borcea s-a remarcat ca un elev sârguincios manifestând o deosebită înclinație pentru științele naturii.

În anul 1897 se înscrie la Facultatea de Științe din Iași, pe care o termină, cu rezultate strălucite, în anul 1900. După terminarea studiilor universitare este angajat în funcția de asistent universitar la laboratorul de zoologie al facultății absolvite.

În toamna anului 1901, în urma unui concurs, i se acordă o bursă de studii în Franța la Universitatea din Sorbona unde, în 1903, obține a doua licență, cu mențiunea **foarte bine**.

Întors în țară, în anul 1906, este numit conferențiar și apoi, în 1912, profesor de zoologie la facultatea unde își finalizase primele studii.

Pasionat cercetător în domeniul biologiei marine, Ion Borcea este considerat fondatorul oceanologiei în țara noastră. Studiile sale au avut ca obiectiv cunoașterea științifică a Mării Negre.

În calitatea sa de profesor al Universității din Iași, s-a angajat și a militat pentru înființarea unei stațiuni de cercetare la mare. Cu perseverența care l-a caracterizat, în urma eforturilor pentru a învinge inerția vremii în anul 1926, și-a văzut visul împlinit prin înființarea primei stațiuni de cercetare la mare de la Agigea.

Stațiunea de cercetări Agigea a devenit un important centru de studii marine cu o largă recunoaștere în țară și pe plan internațional. Aici s-au pregătit și s-au format numeroși oameni de știință în domeniul biologiei și oceanologiei, viitori profesori și cercetători.

Ca stațiune a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, an de an studenții acestei universități și-au desăvârșit și își continuă studiile în cadrul stațiunii.

În calitatea sa de cercetător pasionat, Ion Borcea a obținut rezultate deosebite în domeniul cunoașterii biologiei Mării Negre. A descoperit și a descris peste 150 de nevertebrate și 90 de specii de pești din Marea Neagră. A studiat anatomia și embriologia multor specii de pești, ecologia lor, migrația, reproducerea. Cercetările sale pot fi socotite ca baze științifice ale

¹ Muzeul Olteniei, Craiova

pescuitului marin. Lucrările sale sunt opere de referință pentru cei care continuă și astăzi studiul mărilor și oceanelor.

În calitate de profesor, Ion Borcea a fost un exemplu de corectitudine și exigență științifică cu talent didactic desăvârșit. Avea darul să sădească în inimile studenților dorința de cunoaștere și cercetare. A îndeplinit și funcția de director al Muzeului de Istorie Naturală din Iași. Această funcție i-a oferit prilejul să îmbogățească colecțiile și să dezvolte interesul cultural-educativ al publicului pentru muzeu.

A fost un militant activ pentru ocrotirea naturii și unul dintre promotorii luptei împotriva poluării mediului. În viața socială a țării, Ion Borcea a fost o prezență vie, ocupând numeroase funcții de răspundere, între care cea de ministru al învățământului i-a dat posibilitatea să promoveze un învățământ modern în România.

Studiile sale referitoare la: *Fauna Mării Negre pe litoralul Dobrogei* (1928); *Observations sur les poissons migrants dans les eaux roumaines de la Mer Noire* (1929); *Nouvelles contributions a l'étude de la faune benthonique dans la Mer Noire, près du litoral roumaine*, 1931; *Les clupeides de la région littorale roumaine de la Mer Noire des eaux interieurs*, 1936.

Pentru meritele sale în domeniu științei și învățământului, Ion Borcea a fost numit membru al Academiei Române și i s-a acordat titlul de Doctor Honoris Cauza al Universității din Montpellier; a fost membrul mai multor societăți științifice din Europa și America.

Memoria profesorului Ion Borcea este păstrată astăzi și prin stațiunea zoologică marină de la Agiea, stațiune care-i poartă numele.

Bibliografie

1. ARDELEAN A, MOHAN Gh., TIȚU H.–2000 - *Dicționarul biologilor români*, vol.I-A-M: 119
2. BĂCESCU M. – 1971 - *Profesorul Ion Borcea - un mare naturalist, părintele oceanografiei românești*, St. și com. - Muz. Șt. Nat. Bacău: 7-34
3. MOTAȘ C. – 1966 - *Din activitatea și viața savantului român Ion Borcea*, Natura-seria Biologie, vol.XVIII, nr.5: 86-97
4. POP E., CODREANU R. – 1975 - *Istoria și științelor în România. Biologie*, Ed. Acad. Rom., București.